

Klimatkontrakt 2030

Mellan Umeå kommun och myndigheterna
Energimyndigheten, Vinnova, Formas, Tillväxtverket,
Trafikverket, Naturvårdsverket samt Viable Cities.

VERSION 2025–2026

Innehåll

1.	Klimatkontrakt 2030	3
2.	Syftet med Klimatkontrakt 2030	4
3.	Gemensamt åtagande och partnerskap	5
3.1.	Governance – fortsatt utveckling av styrning, ledning och policy	5
3.2.	Klimatanalys och klimatberäkningar som grund för strategisk klimatstyrning	6
3.3.	Finansiering av insatser och utveckling av nya finansieringsmodeller	6
4.	Parter	6
5.	Kommunens åtaganden	6
5.1.	Klimatmål 2030	6
5.2.	Klimatfärdplan 2030	8
5.4.	Åtaganden med andra kommuner inom Klimatneutrala städer 2030	10
6.	Myndigheternas gemensamma åtaganden	11
6.1.	Policyutveckling för accelererad lokal omställning	12
6.2.	Samordnande insatser kring finansiering	12
6.3.	Verka för svenskt deltagande i europeiska initiativ	12
7.	Viable Cities åtagande	12
7.1.	Mobilisering och lärande för snabbare klimatomställning	13
7.2.	Förstärkt samordning förett ständigt vassare Klimatkontrakt 2030	13
7.3.	Medverka till gränslös kraftsamling för klimatet – inom EU och utanför	14
7.4.	Stöd till förändringskommunikation för snabbare klimatomställning	15
	Klimatkontrakt 2030	16
	Bilaga 1 – Länkar till dokument	17
	Bilaga 2 – Omställningskartan	18
	Bilaga 3 – Umeås omställningskarta	19

1. Klimatkontrakt 2030

Klimatfrågan är vår tids största utmaning, med effekter på både lokal och global nivå. Dess genomgripande inverkan på vårt samhälle hotar livsvillkor och livskvalitet för nuvarande och framtida generationer. Den kräver att vi rustar våra samhällen för att såväl hantera effekterna av som motverka klimatförändringarna. Detta förutsätter i sin tur att vi utvecklar nya sätt att arbeta och samarbeta på som går över olika delar och mellan olika nivåer av samhället.

Missionen Klimatneutrala städer 2030 med ett gott liv för alla inom planetens gränser innebär att städer ska nå noll nettoutsläpp av växthusgaser med bibehållen eller ökad livskvalitet för invånarna. För att uppfylla detta behöver alla aktörer i samhället minska sin klimatpåverkan. Det förutsätter i sin tur arbete för rättvis omställning och medborgarnas deltagande, liksom för att stärka det svenska näringslivets konkurrenskraft genom klimatomställningen.

Arbetet med missionen är en del av ett större globalt åtagande. Det ligger i linje med genomförandet av de globala hållbarhetsmålen i FN:s Agenda 2030, som också utgör en central utgångspunkt för många svenska städers klimat- och hållbarhetsarbete. Agenda 2030 kan ses som en genomförandeplan för Parisavtalet, vars kärna är åtaganden för klimatomställning.

Missionen är också i linje med nationella och europeiska mål. Den stödjer Sveriges miljömål och det klimatpolitiska ramverket med målet om att nå nettonollutsläpp av växthusgaser senast 2045, liksom EU:s målsättning om klimatneutralitet senast 2050 och EU:s mission om 100 klimatneutrala och smarta städer till 2030.

De svenska städer som deltar i detta arbete gör det inte ensamma. De är del av en växande global rörelse där städer i hela Europa och världen mobiliserar för att gemensamt accelerera klimatomställningen.

Klimatkontrakt 2030 är vårt gemensamma verktyg för att uppnå denna mission. Det är ett långsiktigt partnerskap mellan kommuner och staten. Svenska kommuner och samhällen mobiliserar i partnerskap på alla nivåer för snabbare omställning till klimatneutralitet och hållbarhet i Sverige, Europa och världen.

Parterna i Klimatkontrakt 2030 åtar sig att vara föregångare för en bredare och rättvis omställning genom att utveckla en mer ändamålsenlig samhällsstyrning med samverkan mellan aktörer på olika nivåer och i olika samhällssektorer. Gemensamt åstadkommer signerade parter därmed en mobilisering från lokal till internationell nivå och ett systemskifte i riktning mot helhetstänkande och mer nätverksbaserad styrning och ledning.

I arbetet med Klimatkontrakt 2030 version 2025/26 deltar 48 kommuner – en kraftig ökning från de 23 som signerade kontraktet förra året. Bland dessa finns 10 nya pionjärstäder och 15 tvillingar som del av processen. Tillsammans driver vi en bredare och mer kraftfull mobilisering för klimatneutralitet. I syfte att förstärka sättet som vi tar tillvara kraften i att agera som många, innehåller också version 2025/26 gemensamma åtaganden mellan kommuner. Dessa åtaganden kompletterar det övergripande åtagande som alla signatärer av kontraktet i likhet med tidigare år gör.

2. Syftet med Klimatkontrakt 2030

Syftet med Klimatkontrakt 2030 är att påskynda städernas klimatomställning enligt Agenda 2030 och den uppsatta missionen, samtidigt som det förbättrar livskvaliteten för städernas invånare och stärker Sveriges konkurrenskraft inom klimatområdet. Att skriva under Klimatkontraktet innebär att anta en högre ambition för hållbar stadsutveckling än vad det nationella klimatpolitiska ramverket anger. Denna höga ambition förverkligas genom årliga steg för att främja hållbar stadsutveckling med fokus på rättvis klimatomställning, motståndskraft och social hållbarhet, för att skapa ett gott liv för alla inom planetens gränser.

Arbetet med klimatneutrala och hållbara städer 2030 innebär att signerande parter tillsammans samlar många krafter i samhället för att påskynda omställningen. Processen för Klimatkontrakt 2030 är en katalysator för nya samarbeten mellan kommuner och myndigheter, och stärker förutsättningarna för samverkan med näringsliv, akademi, forskningsinstitut, civilsamhällets organisationer samt invånare. Den binder samman olika nivåer inom samhällssystemet genom samverkan och partnerskap från lokal till global nivå.

Klimatkontrakt 2030 integreras i kommunernas och myndigheternas ordinarie arbete. Det fungerar som samlande dokument och process för städers mål, strategier, färdplaner och finansiering, samt identifierar gap i omställningen till klimatneutrala och hållbara städer med livskvalitet i fokus. Klimatkontraktet kan användas i olika sammanhang såsom:

- Överenskommelser med lokala aktörer, exempelvis i lokala klimatkontrakt.
- Dialoger med andra kommuner och på regional nivå; i regionala utvecklingsstrategier (RUS) och regionala tillväxtmedel.
- Underlag för kommunala initiativ med nationell finansiering från Formas, Energimyndigheten, Vinnova, Tillväxtverket, Trafikverket och Naturvårdsverket.
- Europeisk finansiering från Horizon Europe, ERUF, European Urban Initiative, URBACT med flera.
- Kommunens internationella kontakter och strategi i samverkan med näringsliv, akademi och civilsamhälle.

Sammantaget ger Klimatkontrakt 2030 Sverige och svenska städer goda förutsättningar att vara internationella föregångare i städers klimatomställning.

3. Gemensamt åtagande och partnerskap

Klimatkontrakt 2030 vilar på ett gemensamt åtagande och partnerskap mellan kommuner, myndigheter och Viable Cities, med målet att nå klimatneutrala och hållbara städer senast 2030. Detta innebär att alla parter aktivt bidrar till att utveckla och pröva nya sätt att styra, leda och samverka – med aktörer på alla nivåer i samhället.

Att tillsammans lära och innovera, samt hitta nya former för att göra, dela och skala, är en grundläggande princip för allt arbete i programmet. Det stärker också parternas roll som motorer och innovationsnav för omställningen. Viktiga forum för detta är mötesplatser och initiativ som Transition Lab Forum, Klimatfrukostar och Glo och sno. Alla signerande aktörer åtar sig därför att bidra och samskapa på dessa.

Som en del av det gemensamma åtagandet har parterna identifierat tre centrala utvecklingsprocesser. Dessa processer är gemensamma för samtliga signerande parter och uttrycks gemensamt här i kontraktets inledning, för att sedan konkretiseras i varje parts eget arbete och förstärkas genom de nya gemensamma åtagandena mellan kommunerna i syfte att tydliggöra lokala prioriteringar, ansvar och genomförandekraft.

3.1. Governance – fortsatt utveckling av styrning, ledning och policy

Inom denna process åtar sig parterna att utveckla och förstärka kopplingen till aktörernas ordinarie verksamhets- och budgetprocesser, samt att integrera strategier och processer för digitalisering, social hållbarhet och klimatanpassning med omställningsarbetet. En central del är att analysera och verka för att hindrande regleringar och styrmodeller åtgärdas, samt att möjligheter till policy som kan accelerera omställningsarbetet utvecklas. För att klimatomställningen ska vara hållbar ur ett bredare perspektiv eftersträvar parterna insatser som skapar såväl miljömässig, social som ekonomisk nytta samt bidrar till en ökad robusthet och motståndskraft i samhället. Eftersom allas medverkan behövs för att uppfylla missionen är arbetet med den lokala omställningsarenan centralt för gemensam utveckling och lärande.

3.2. Klimatanalys och klimatberäkningar som grund för strategisk klimatstyrning

Inom denna process åtar sig parterna att utveckla tillgången på och insamling av data samt strukturer, metoder och kompetens för klimatanalyser och klimatberäkningar. Detta innefattar identifiering av good practice för klimatberäkningar till grund för styrning och ledning av klimatomställningsarbetet.

3.3. Finansiering av insatser och utveckling av nya finansieringsmodeller

Inom denna process åtar sig parterna att utveckla strukturerna för finansiering av omställningen till klimatneutrala och hållbara städer. Detta innefattar utveckling av klimatinvesteringsplaner för den lokala omställningen, inklusive former för hur olika finansieringskällor från offentliga aktörer på olika förvaltningsnivåer, privata aktörer i näringsliv och civilsamhälle samt europeiska initiativ kan kombineras för att påskynda nödvändiga investeringar. Frågan om hållbar offentlig upphandling för lokal omställning är central och inkluderad i detta.

4. Parter

Parter i Klimatkontrakt 2030 är:

- Umeå kommun.
- Myndigheterna: Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande (Formas), Naturvårdsverket, Statens Energimyndighet (Energimyndigheten), Tillväxtverket, Trafikverket och Verket för innovationssystem (Vinnova).
- Strategiska innovationsprogrammet Viable Cities.

5. Kommunens åtaganden

Umeå kommun väljer att ingå i partnerskapet kring Klimatneutrala städer 2030 därför att kraftfullt omsätta befintliga och nya strukturer och arbetssätt till snabb klimatomställning tillsammans med aktörer från lokal till internationell nivå.

5.1. Klimatmål 2030

Klimatförändringarna är en av vår tids mest kritiska utmaningar och för att bromsa dessa krävs ambitiösa omställningsåtgärder lokalt av alla som bor, lever och verkar i Umeå liksom aktörer regionalt, nationellt och internationellt. För att möjliggöra hållbar

tillväxt och säkerställa ett gott liv för alla inom planetens gränser har kommunen därför satt upp ambitiösa mål i linje med Parisavtalet och EU:s missionen om klimatneutrala städer 2030.

Klimatmål	Gap
Klimatneutral kommun 2040. Delmål: - Klimatneutral stad 2030. - Klimatneutral kommunkoncern 2025.	Utifrån en minst 85 %-ig minskning jämfört med basår 1990 är utsläppsgapet för att nå klimatneutral kommun ca 250 000 ton CO ₂ e och för att nå klimatneutral kommunkoncern ca 90 000 ton CO ₂ e. Resterande utsläpp ska hanteras med kolsänkor/ kompensation.
Umeås konsumtionsbaserade klimatpåverkan minskar till 2 ton CO ₂ e per person till 2040 och 1 ton 2050.	Idag är utsläppen ca 9 ton, dvs. utsläppsgapet är 7 resp. 8 ton CO ₂ e för nå målen 2040 resp. 2050.
Transporter: Fossilfria drivmedel 2030 samt 65 % hållbara resor 2025 inom tätorten.	Idag är utsläppen från transportsektorn ca 165 000 ton CO ₂ e och andelen hållbara resor i tätorten 52%, dvs. både andelen fossilfria drivmedel och de hållbara resorna behöver öka för att nå målen.
Inriktningsmål / mål rättvis omställning	
- Umeås tillväxt ska vara hållbar med en vision om 200 000 medborgare år 2050 - Umeå ska växa hållbart utan några utsatta områden - Umeå kommun ska skapa förutsättningar för kvinnor och män att ha samma makt att forma samhället såväl som sina egna liv	

Klimatomställningen ska bidra till social och ekonomisk hållbarhet med multipla nyttor som förbättrad luftkvalitet, hälsa, fler jobb och lokala affärsmöjligheter. Samhällsekonomiska vinster från bättre hälsa och luftkvalitet uppskattas till ca €130 miljoner fram till 2050.

Utmaningar, insatser för Umeå kommun som geografiskt område (utsläpp enligt GPC):

- **Scope 1** [283 kton CO₂e] – Ca 57% av klimatutsläppen kommer från transportsektorn, även utsläpp från sektorerna energiproduktion, industriella processer och produktanvändning räknas in. Den absolut största utmaningen är att minska användningen av fossila bränslen och de viktigaste insatserna är elektrifiering inom sektorerna, minska energiåtervinning av fossil plast och öka industriell symbios, ex. inom Umeå Eco Industrial Park.
- **Scope 2** [7,7 kton CO₂e] – Omfattar framför allt Umeås elanvändning. Ny energiplan för Umeå ska möjliggöra och snabba på omställningstakten inom bl.a. elektrifiering. Reviderad vindkraftsplan och inriktning för solkraft ska främja utbyggnad av förnyelsebar elproduktion.
- **Scope 3** [TBD] – Omfattar utsläpp från inköp av varor och tjänster producerade utanför Umeå (resor, livsmedel, byggande). Åtgärder: hållbart resande, minskat matsvinn, cirkulära lösningar.

Strategier för att minska klimatutsläpp är systemperspektiv och innovation kombinerat med beteendeförändringar och bred samverkan och partnerskap mellan aktörer: invånare, näringsliv, akademi och det offentliga.

5.2. Klimatfärdplan 2030

Umeås omställningsportfölj kombinerar beteendeförändringar, social innovation, tekniska lösningar och systemförändringar. Portföljen bygger på samverkan med företag, universitet och civilsamhälle samt regionala, nationella och internationella aktörer. Projekt nationellt och internationellt inom ex. Horizon Europe stärker Umeås kapacitet genom lärande, finansiering och nätverk.

Umeås strategiska prioriteringar för klimatarbetet är:

- **FOSSILBRÄNSLEFRIA TRANSPORTER OCH SMART MOBILITET.** Fokus är att minska bilanvändning, främja hållbara färdssätt samt elektrifiera fordon, maskiner och tunga transporter. Arbetet med hållbar stadsutveckling stärker samtidigt social inkludering.
- **CIRKULÄRA SYSTEM OCH RESURSFLÖDEN.** Fokus är att minska fossilt plastinnehåll i avfall, utveckla återvinning och återbruk samt klimativänliga byggmaterial. Projekt som School Food for Change och Cirkulära Västerbotten driver beteendeförändringar och cirkulära lösningar.
- **HANTERA KVARVARANDE UTSLÄPP.** Fokus är att utforska naturbaserade lösningar och tekniska alternativ (CCU/CCS). Samarbete mellan Umeå Energi och Liquid Wind för användning av biogen CO₂ för produktion av elektrobränslen är ett exempel liksom universitetens arbete med lokala kolsänkor.

I bild nedan visas ett urval av pågående och planerade satsningar inom Umeå kommuns klimatomställningsportfölj.

Ett urval av identifierade investeringar och satsningar		
Negativa/kvarvarande utsläpp	Cirkularitet & hållbara flöden	Hållbara transporter
▪ Infångning av CO₂ och CCU processer ▪ Utveckla kolsänkor inom Umeå kommuns markreserv	▪ Förstärkning av elnätet ▪ Avfallsorteringsanläggning ▪ Umeå Eco Industrial Park – industriell symbios ▪ Fossilfria byggprojekt ▪ Byggåterbruket Umeå / ABC Umeå ▪ Öka upptaget av restvärme	▪ Utbyggnad av Umeå hamn ▪ Elbilar och laddning – privata aktörer ▪ BRT-system – förstudiestadie ▪ Stadsutvecklingsprojekt ▪ Elbussar, lokaltrafik

5.3. Klimatinvesteringsplan 2030

De viktigaste investeringsbehoven för att genomföra Umeås klimatomställning inkluderar investeringar i energieffektivisering, utbyggnad av hållbara transportsystem och förstärkning av elnätet. I kommande planering och budgetprocesser bör fokus framför allt ligga på följande investeringsstrategier:

- Investeringar som möjliggör elektrifiering av transportsektorn och mer effektivt resande.
- Utveckling av urban och industriell symbios, uppskalning av initiativ inom cirkulär ekonomi.
- Fortsätta förstärka infrastruktur för att hantera ett planerat ökat elbehov och skapa förutsättningar för en snabb omställning till förnybara energikällor.
- Utveckla nya arbetssätt för att överbrygga "the messy middle" – gapet mellan planering/pilotprojekt och faktisk implementering.

Inledande analyser av aktörers rådighet över nödvändiga investeringar visar på att ca 80% av investeringsbehovet finns hos privata intressenter, både näringsliv och invånare. Resterande investeringsbehov på ca 20% finns hos offentlig sektor, framför allt kommunkoncernen.

Det finns inte tillräckligt utrymme inom Umeå kommunkoncerns befintliga verksamhets- och investeringsbudgetar för de investeringar som krävs för att uppnå klimatmålen. Initiala uppskattningar av finansieringsgapet visar att gapet är betydande, särskilt vad gäller större infrastrukturprojekt och satsningar på elektrifiering. För att minska finansieringsgapet planerar Umeå att använda en kombination av strategier, dessa inkluderar:

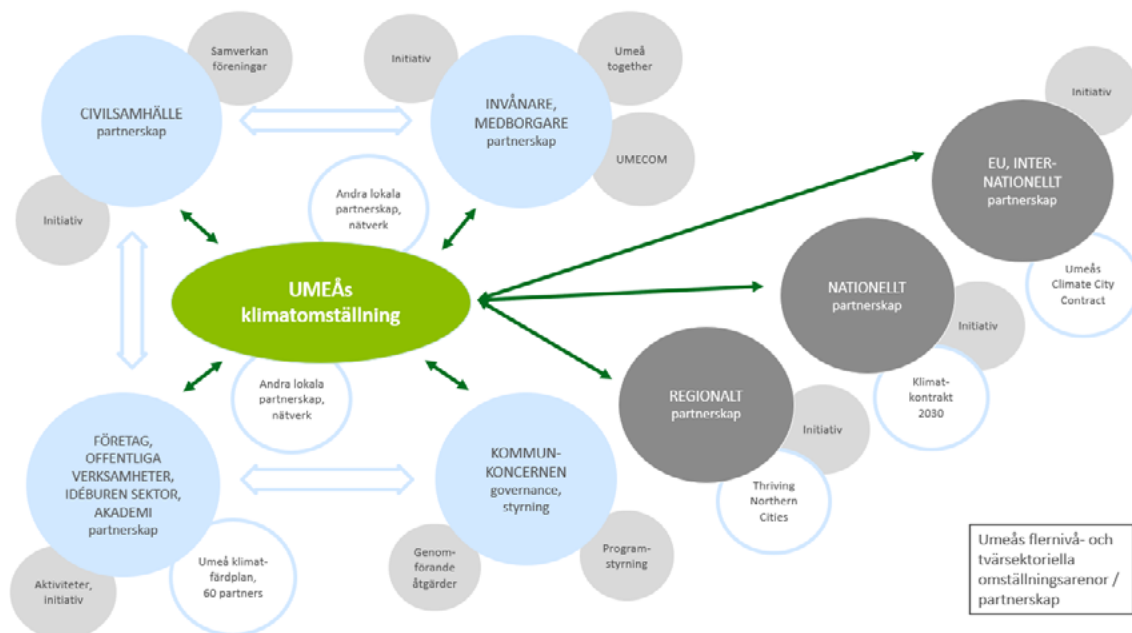
- Aktivt söka efter externa finansieringskällor, såsom EU-bidrag och nationella bidrag.
- Utforska innovativa finansieringsmodeller som ex gröna obligationer och ev. offentlig-privata partnerskap (PPP).
- Öka samarbete med lokala företag och organisationer, särskilt inom ramen för Umeå klimatfärdplan med syftet att mobilisera privata investeringar för klimatomställning.
- Samarbeta med akademiska institutioner för att utveckla teknologiska lösningar och nya affärsmodeller, som kan dra nytta av befintliga resurser och förbättra effektiviteten i omställningsarbetet.

Det finns också ett tydligt fokus på att synliggöra och visualisera de mervärden som omställningen till en klimatneutral framtid innebär, inklusive bättre folkhälsa, minskade energikostnader och förbättrad livskvalitet för invånarna.

5.4. Åtaganden med andra kommuner inom Klimatneutrala städer 2030

För att påskynda omställningen till en klimatneutral och hållbar framtid – genom skalning, lärande och kraften av att agera tillsammans – väljer Umeå att ingå i följande gemensamma åtaganden tillsammans med andra kommuner i satsningen Klimatneutrala städer 2030:

Åtagande 1 – Vi åtar oss att ta nästa steg i att bygga upp/förstärka styrning och ledning som möjliggör systemförändrande klimatomställning och effektivt resursutnyttjande genom att utveckla och lära till/från omställningsarenor och partnerskap på alla nivåer, se bild.

Åtagande 2 – Vi åtar oss att fördjupa och samordna vårt arbete med datainsamling, klimatanalyser och klimatberäkningar för att stärka vår förmåga att styra och följa upp klimatomställningen – och bidra till en gemensam nationell kapacitet.

Åtagande 3 – Vi åtar oss att förstärka vårt arbete med att finansiera klimatomställningen genom att rikta om resurser, bygga gemensamma investeringsportföljer och påverka normer för klimatinvesteringar.

Åtagande 4 – Vi åtar oss att integrera social hållbarhet och rättvisaspekter som grund i beslut, åtgärder och uppföljning för att säkerställa att klimatomställningen är inkluderande, rättvis och långsiktigt hållbar.

Åtagande 6 – Vi åtar oss att utveckla upphandling och inköp som strategiska verktyg som driver klimatomställning genom styrning, kravställning och samverkan – lokalt och bortom den egna organisationen.

Utöver dessa gemensamma åtaganden mellan kommunerna, ser vi i Umeå ett behov av att fördjupa samarbetet mellan kommunerna inom ett antal tematiska områden. Dessa insatser kopplar till vår färdplan och bidrar både till lokala klimatomål och till missionens övergripande riktning.

Vi välkomnar möjligheten att tillsammans med andra kommuner under 2026 samverka inom följande prioriterade områden, i syfte att identifiera gemensamma utmaningar, lösningar och skalbara arbetssätt:

- Transport och mobilitet: Gröna resplaner – att arbeta för fler hållbara persontransporter och att främja ett lokalt hållbart resande
- Anläggning: utsläppsfria entreprenader

6. Myndigheternas gemensamma åtaganden

Genom detta kontrakt åtar sig myndigheterna att samverka sinsemellan och vara en aktiv samtalspartner i det lokala arbetet i de medverkande städerna samt med Viable Cities inom ramen för Klimatkontrakt 2030.

Syftet med myndigheternas åtagande är att bidra till att stärka städernas omställningsförmåga och underlätta implementering och uppskalning av hållbara lösningar som också bidrar till ökad livskvalitet, nu och i framtiden.

Myndigheterna som är parter i Klimatkontrakt 2030 utvecklar löpande samordningen kring sina insatser inom hållbar stadsutveckling och klimatomställning för att skapa bättre framförhållning samt utveckla formerna för dialog med, och samlad information till, städerna.

Åtagandet innebär vidare att utveckla arbetssätt som identifierar synergier och främjar myndigheternas förmåga till kollektivt och kontinuerligt lärande med fokus på lokal och regional hållbar omställning. Det omfattar myndigheternas medverkan i Transition Labs och på andra samverkansarenor som Viable Cities faciliterar.

Myndigheterna avser att genomföra insatser i enlighet med principerna i kapitel 3, och i enlighet med myndigheternas tre gemensamma åtaganden enligt nedan. I detta utvecklingsarbete utgör Rådet för levande städer ett viktigt ramverk och strategiskt forum för en bred myndighetssamverkan, där insatserna på operativ nivå initieras av:

- åtagandena i Klimatkontrakt 2030
- det nationella kunskapsstödet med namnet Svensk modell för hållbar urban utveckling inom ramen för EU:s regionala utvecklingsfond
- andra identifierade områden och regeringsuppdrag.

6.1. Policyutveckling för accelererad lokal omställning

Tillsammans med kommunerna arbetar myndigheterna för att identifiera och bidra till utvecklingen mot mer ändamålsenliga styrmedel för hållbar stadsutveckling och klimatomställning. Syftet är också att öka förståelse och kunskap om befintliga regelverk och hur dessa kan användas för att arbeta för omställning. Arbetet ska fortsätta långsiktigt och bygga på en proaktiv dialog och ömsesidigt lärande.

6.2. Samordnande insatser kring finansiering

Myndigheterna åtar sig att underlätta för kommuner att erhålla finansiellt stöd genom att koordinera insatser, tillhandahålla ändamålsenlig information och skapa en samlad bild av finansieringsmöjligheter, uppdrag och satsningar som rör klimatneutrala städer. Insatserna inkluderar även att tillsammans utforska behov och utveckla nya typer av insatsformer för städers omställning.

6.3. Verka för svenskt deltagande i europeiska initiativ

Myndigheterna är aktiva deltagare i flera olika europeiska sammanhang kring utvecklingen av hållbara städer och samhällen. Detta inkluderar att bidra till utformningen av utlysningar och aktiviteter inom initiativen, bland annat utifrån dialog med städerna i Klimatkontrakt 2030. Vidare ingår att informera om möjligheter till finansiering och samarbeten på europeisk nivå samt att stödja de städer som ansluter sig till EU:s Cities Mission om 100 klimatneutrala städer 2030 och det europeiska partnerskapet Driving Urban Transition.

7. Viable Cities åtagande

Det strategiska Innovationsprogrammet Viable Cities åtar sig att, tillsammans med ett stort antal aktörer, skapa bättre förutsättningar att radikalt snabba på omställningen till klimatneutrala städer år 2030. Programmets åtagande ligger i linje med Sveriges klimatmål och Parisavtalet.

Programmet strävar efter att vara ledande i att stödja den lokala klimatomställningen på nationell, europeisk och global nivå, med missionen som yttersta syfte och mål.

Det innebär i klartext att programmet tar på sig att – lyhört och framåtblickande – främja gemensamt lärande och gynna konkret handling som gör stor skillnad.

Inom ramen för Viable Cities som strategiskt innovationsprogram prioriteras följande:

7.1. Mobilisering och lärande för snabbare klimatomställning

Viable Cities stärker sin roll som drivande aktör och samlande kraft i ekosystemet kring missionen för lärande, innovation, genomförande och spridning på flera sätt:

- Stöd till kommuner: Viable Cities tillhandahåller kompetensnätverk, processtöd och verktyg som hjälper kommuner och deras omställningsarenor att genomföra och följa upp en portfölj av innovativa åtgärder.
- Gemensamt lärande: Programmet arrangerar årliga mötesplatser för kommuner och aktörer, där de kan dela erfarenheter, bygga relationer och sprida lösningar. Det driver också aktiviteter för att accelerera lärande och implementering inom specifika teman.
- Synliggöra framsteg: Genom att lyfta fram konkreta resultat och verkningsfulla åtgärder stärks både mandat och handlingskraft, och kommuner får stöd i att prioritera åtgärder som gör skillnad.

Klimatförändringarna är globala, och klimatomställningen sker på alla nivåer, från förändrade resvanor i kvarteret till internationellt klimatarbete för hela planeten. För att nå missionen om klimatneutrala städer behöver initiativ och organisationer på alla nivåer med liknande målbild arbeta tillsammans. Viable Cities åtar sig att agera intermediär och öka det ömsesidiga utbytet med och emellan ett stort antal aktörer på nationell, regional och internationell nivå för att förstärka kraften av många.

Klimatförändringarna är en av flera sammankopplade kriser som i högre grad kräver integrerade strategier och lösningar från den lokala till den internationella nivån. Viable Cities åtar sig att stödja och utveckla ett koordinerat arbete och lärande kring klimatneutralitet, klimatanpassning och beredskap.

7.2. Förstärkt samordning för ett ständigt vassare Klimatkontrakt 2030

Viable Cities åtar sig att, genom den samordningsfunktion som är integrerad i programkontoret, hålla samman och driva arbetet med Klimatkontrakt 2030 i nära samverkan med myndigheter, kommuner och andra relevanta aktörer. Ett särskilt fokus framåt ligger på att stödja och facilitera de gemensamma åtagandena mellan

städer – ett kraftfullt verktyg för att strukturera, konkretisera och skala upp lösningar i omställningen.

I takt med den ökande mobiliseringen för klimatomställning på lokal, nationell och internationell nivå fungerar Klimatkontrakt 2030 som ett nav för samverkan och systemförändring. Genom samordningsfunktionen ska Viable Cities bidra till skarpare åtaganden, effektiv implementering och ökad uppskalning av insatser som påvisat effekt i att accelerera klimatomställningen.

Viable Cities förstärker arbetet med uppföljning av det lokala omställningsarbetet. Det sker i samverkan med andra aktörer på nationell och regional nivå och med arbetet som sker på europeisk nivå inom EUs mission om klimatneutrala städer (exempelvis NetZeroCities).

Programmet förstärker också arbetet med klimatberäkningar och klimatanalys för att hjälpa städerna att mäta och jämföra utsläpp av växthusgaser samt att få framdrift i processerna för governance. Detta utvecklingsarbete strävar också efter att påvisa multipla nyttor av klimatinsatser samt öka förståelsen av socioekonomiska och beteendemässiga skillnader och möjligheter att agera tillsammans med, och involvera, olika grupper av medborgare. Detta ska möjliggöra en mer kraftfull styrning av portföljer av åtgärder både hos enskilda städer och i hela mobiliseringen kring missionen.

7.3. Medverka till gränslös kraftsamling för klimatet – inom EU och utanför

Viable Cities är en aktiv medspelare i stödstrukturerna för EU:s mission om klimatneutrala städer 2030 – såväl i plattformen för genomförande av missionen, NetZeroCities, som i CapaCITIES, som syftar till att bygga nationella plattformar likt Viable Cities i fler länder.

Viable Cities verkar också i det europeiska partnerskapet Driving Urban Transitions (DUT) och deltar i diskussionen på EU-nivå om närmare samverkan och synergier med syster-missionen om klimatanpassning (Adaptation to Climate Change), samt med satsningen New European Bauhaus.

Utanför EU driver och verkar Viable Cities för att stärka globala allianser, organisationer och sammanhang för klimatneutrala städer genom insatser kring exempelvis aggregerad köpkraft i städer, systemdemonstratorer och en fond för klimatomställning. Bland mer prioriterade samarbeten kan nämnas UN-Habitat, World Economic Forum, Global Environment Facility, C40 Cities, Global Covenant of Mayors, Urban Transitions Mission, Cities Climate Finance Leadership Alliance, World Resources Institute samt stora konferenser som World Urban Forum, Innovate4Cities och COP. För dessa sammanhang är Viable Cities roll som koordinator för Sveriges medverkan

i klimatsamarbetet CHAMP (The Coalition for High Ambition Multilevel Partnerships) central, liksom Viable Cities koordinerande av Team Sweden Smart Cities.

Programmets internationella arbete ska gynna portföljerna av insatser och de lokala omställningsresorna i svenska städer, stärka flernivåstyrning mellan lokal, nationell och internationell nivå samt sprida svenska lärdomar för att bidra till att accelerera klimatomställningen från det lokala till det globala.

7.4. Stöd till förändringskommunikation för snabbare klimatomställning

Kommunikation är ett strategiskt verktyg för att bygga en kraftfull rörelse framåt bland många aktörer. Viable Cities åtar sig att stödja städernas nyttjande av detta verktyg på flera sätt: genom att driva och underhålla en arena för kommunikationssamverkan mellan städer, stärka kommunikationens roll i arbetet med klimatomställning lokalt, nationellt och internationellt samt genom att sprida erfarenheter och goda exempel från svenska och internationella städer. Det kan ske genom att samskapa och erbjuda verktyg och metoder som stärker städernas förmåga att kommunicera om klimatomställning på ett effektivt sätt, genom att underlätta samordnade kommunikationsinsatser som lyfter både lokala initiativ och det nationella arbetet mot klimatneutralitet 2030, samt genom att främja partnerskap mellan kommuner, myndigheter, civilsamhälle och andra aktörer. Allt för att bidra till att kommunikationen når ut, engagerar och mobiliserar för missionen om Klimatneutrala städer till 2030, med ett gott liv för alla inom planetens gränser.

Klimatkontrakt 2030

Mellan Umeå kommun, myndigheterna
Energimyndigheten, Vinnova, Formas, Tillväxtverket,
Trafikverket, Naturvårdsverket samt Viable Cities.

Stockholm 2025-12-05 Parterna är överens om att dessa gemensamma åtaganden, såsom de formuleras ovan, ska gälla för 2025/2026. Den första versionen av Klimatkontrakt 2030 signerades 2020, det uppdateras och förnyas varje år.

Hans Lindberg

Kommunstyrelsens ordförande,
Umeå kommun

Olga Kordas

Programchef,
Viable Cities

Caroline Asserup

Generaldirektör,
Energimyndigheten

Darja Isaksson

Generaldirektör,
Vinnova

Emma Gretzer

Generaldirektör,
Formas

Elisabeth Backteman

Generaldirektör,
Tillväxtverket

Roberto Maiorana

Generaldirektör,
Trafikverket

Johan Kuylenstierna

Generaldirektör,
Naturvårdsverket

Bilaga 1 – Länkar till dokument

Nedan finns länkar till de mest relevanta dokumenten i relation till Klimatkontrakt 2030 för Umeå kommun.

- [Umeå klimatfärdplan - Umeå kommun](#)
- [Rapporten INVESTERINGAR FÖR TILLVÄXT OCH VÄLFÄRD inkl. scenarioanalys](#)
- [Umeås lokala miljömål - Umeå kommun](#)
- [Planeringsdirektiv och budget för 2026 samt plan för 2027–2029.pdf, framför allt sid 42 och framåt](#)

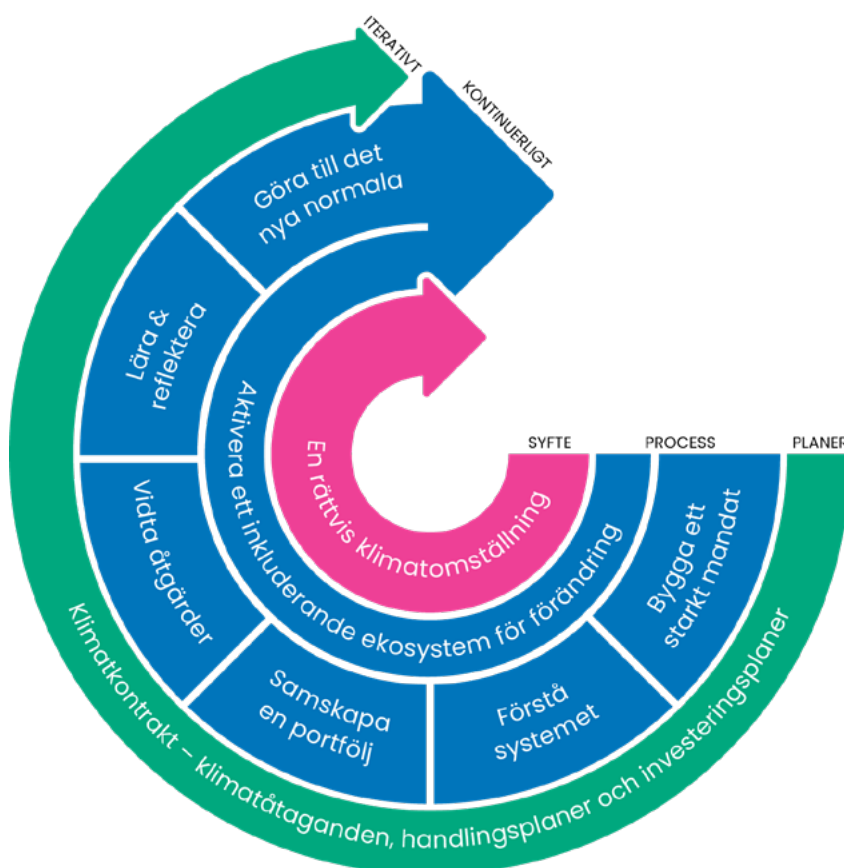
Bilaga 2 – Omställningskartan

Omställningskartan är en visuell vägledning för städernas omställning till klimatneutralitet. Kartan bygger på lärdomar från bland annat Viable Cities och har utvecklats inom NetZeroCities för att stödja ett transformativt arbetssätt. Kartan vägleder städer utifrån deras unika startpunkt, mål och lokala förutsättningar.

En central del i kartan är att skapa en omställningsarena som samlar ett ekosystem aktörer från offentlig sektor, näringsliv, akademi och civilsamhället för att tillsammans med dessa samskapa och genomföra en portfölj av åtgärder. Arbetet inom omställningsarenan är iterativt och lärande, vilket innebär att, nya aktörer tillkommer efterhand, strategier och planer justeras och förbättras kontinuerligt.

Genom att testa, reflektera och successivt integrera effektiva lösningar och arbetssätt kan dessa formas till att bli det nya normala. Ett centralt verktyg i den långsiktiga omställningsprocessen är Klimatkontrakt 2030, som därför i kartan löper längs hela processen.

Klimatkontraktet tydliggör åtaganden, handlingsplaner och investeringsplaner som revideras steg för steg. Genom klimatkontraktet förbinder sig alla parter att stegvis stärka sitt engagemang och samarbeta över sektorsgränser för att påskynda klimatomställningen. Omställningskartan visar på att arbetet över tid förstärker städernas förmåga att nå klimatneutralitet.

Bilaga 3 – Umeås omställningskarta

För att ha bästa möjliga styrning och ledning och arbeta med alla delar som behövs för en effektiv klimatomställning har vi i Umeå tagit fram en lokal version av omställningskartan. Den är baserad på omställningskarta / climate transition map hos både Viable Cities och Climate City Contract/NetZeroCities, se bild nedan.

